

Život s překladatelem na volné noze: Návod k použití

[Tento text je českou verzí článku *Vivre avec un traducteur, mode d'emploi* [<http://www.mavoisinemillionnaire.com/vivre-avec-un-traducteur-independant-mode-demploi/>] překladatelky Céline z Paříže, autorky blogu *Ma Voisine Millionnaire* [<http://www.mavoisinemillionnaire.com/>].

Inspirovala mě k němu Catherine Jan, která ho převedla do angličtiny. Oběma děkuji za inspiraci i svolení text zveřejnit.]

Sylva Ficová

*****

Dnešní článek je určen všem mužům a ženám, kteří kdy zkřížili cestu překladatelce nebo překladateli na volné noze... a rozhodli se s ní nebo s ním žít. Manželé, manželky, přátelé, přítelkyně, registrovaní partneři – řeč je o vás. Tento průvodce vám pomůže pochopit životní styl a potřeby vaší drahé polovičky.

Především mi dovoďte, abych připomněla, že řeč bude o překladatelích na volné noze – ne o těch s úvazkem. Samostatně výdělečně činní překladatelé jsou totiž úplně jiný druh, pořád na lovu a připraveni vrhnout se na jakoukoli pracovní příležitost. (K tomu se dostaneme později.)

Životní styl

Když odcházíte do práce, překladatel už sedí u stolu s počítačem. Když se z práce vrátíte, sedí pořád na stejném místě. Zatímco vy musíte na poradu a na pracovní oběd, pro překladatele na volné noze se zdánlivě zastavil čas. Ovšem není to tak docela pravda. Překladatel má prostě pozoruhodnou schopnost zůstat ve stejné pozici celé hodiny. Pracovní prostředí si přizpůsobil tak, aby vyhovovalo jeho potřebám: má báječně ergonomickou klávesnici a myš, velký monitor nastavený tak, aby neunavoval oči, židli, na které udrží rovná záda, a výkonný počítač s nesčetnými programy. Udělal zkrátka všechno proto, aby jeho práce byla co nejpohodlnější. A co vlastně celý den dělá?

Jakmile vyjdete ze dveří, váš miláček se pustí do toho, co jeho pracovní den uvede do pohybu: do přípravy čaje nebo kávy (škrtněte, co se nehodí.) Pak si sedne s horkým nápojem na dosah ruky a pročítá e-maily, kanály RSS, oblíbené noviny, příspěvky na Twitteru a podobně. I když to zní paradoxně, překladatel, který pracuje doma, je často velmi dobře informován o tom, co se děje ve světě. Ale nenechte se mýlit! To, že vám bude líčit průběh konference v Davosu nebo projednávání nového zákona o financích, neznamená, že váš drahoušek za celý den nic neudělal. Naopak. Překladatel zvládá několik věcí najednou: poslouchá hudbu, sleduje tweety, dojednává smlouvy, pracuje na aktuálním úkolu a při tom všem pije horký nápoj s obsahem kofeinu. A tak to dělá každý den!

Pracují tedy překladatelé od nevidím do nevidím? Naštěstí ne. Překladatel má i své koníčky a společenský život.

Volný čas

Pokud je nějaká vlastnost pro překladatele na volné noze typická, pak je to tato: je to člověk, který lační po kultuře. Je snad něco přirozenějšího u někoho, kdo tráví celý den získáváním informací, které potřebuje k práci? I ve svém volném čase je překladatel podivín. Ať už mluvíte o volejbalu, orientálním tanci, backgammonu nebo výrobě výstřižkových alb, překladatel si o dané činnosti už dávno zjistil všechny potřebné informace. Nadšený kuchař vám řekne, kdy byl vyroben první mixér Kenwood. Skalní lyžařka vám vyjmenuje mistry světa za posledních pět let. A už vůbec nemluví o fanouškovi filmů! Nejhorší je, že o všech těchto faktech překladatel mluví, jako by šlo o všeobecně známé věci. „Věděla jste, že řasenka se vyrábí z antimonového prášku, že?“ řekne fanyňka kosmetiky, celá žhavá dát prodavačkám v parfumerii přednášku o dějinách make-upu.

Společenský život

Překladatel má naštěstí i společenský život. Oprava: ty životy má dva. Nejprve jsou tu přátelé a rodina. Pokud překladatele znají dlouho, vědí, že se chová divně a že je u rodinného nedělního oběda

schopen líčit historii vánočky v různých regionech České republiky (nebo i ve světě) nebo že si s sebou bere na dovolenou počítač, aby přeložil pár řádek, zatímco ostatní si šli zdřímnout...

Pokud jde o nové známé, často jim bedlivě naslouchá. Ano, překladatel na volné noze má mimořádný zájem o druhé a zvláště ho zajímají setkání s lidmi z technických profesí, kteří používají pro něj novou terminologii! (Říkala jsem, že překladatel je podivín.) Někdy jim dokonce dá i svou vizitku – člověk nikdy neví... Někdy si překladatel nemůže pomoci, a o své vědomosti se musí podělit. Pokud se tedy chystáte strávit večer s přáteli, nevytahujte kvízovou hru! Až lingvista vyhraje pětkrát po sobě, už s ním nikdo nebude chtít hrát.

Skutečně já překladatele na volné noze se projeví na setkání s kolegy. Nejspíš si říkáte, proč s radostí tráví sobotní dopoledne (sobotní dopoledne!) na přednášce o překládání, moldavských gramatických časech nebo daňových zákonech pro OSVČ. Nebojte se, není blázen. Zatímco vy jste strávili celý týden s kolegy v práci – na které byste o víkendu nechtěli narazit ani ve snu – překladatel neviděl ani živou duši. Ano, celý týden komunikoval virtuálně. Jenže musíte pochopit, že potřebuje vidět i jiné lidi s podobným životním stylem, aby si s nimi popovídal o tématech, která zajímají všechny překladatele (a kdo říkal, že je mají rádi jen oni?). Je to, jako by šel do Disneylandu! Nejúžasnější je sledovat, jak vás překladatel nadšeně přesvědčuje o důležitosti nejnovější reformy gramatických pravidel nebo vás vezme na islandský film s německými titulky.

Překladatel na volné noze je zkrátka vášnivý a plný nadšení. A nejsou to právě ty vlastnosti, které se vám na něm líbí nejméně?

[Na závěr ještě dvě poznámky: Váhala jsem, jaký rod pro překladatele použít, ale nakonec jsem se v rozporu se svým feministickým přesvědčením rozhodla pro rod mužský – za prvé ho použila už Céline v původním francouzském článku a za druhé se v češtině pořád chápe jako rod obecný. Udělala jsem si i malý soukromý sociologický průzkum, abych zjistila, jestli popis výše uvedeného druhu domácího tvora odpovídá realitě. Opakovaně jsem byla ujišťována, že většina překladatelů, včetně mě, je ještě podivnější. A konečně: fotografie v článku ilustruje jednu z oblíbených zálib některých překladatelů.]

*****

Ocitováno z blogu sy/va1blok [<http://blok.ficova.com/>]